

КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ ЗА ЧЕРНО МОРЕ
/КСЧМ/

CONSILIUL CONSULTATIV PENTRU MAREA
NEAGRA

Сдружение, вписано в РЮЛНЦ
на Р България
ЕИК 176964109
Седалище и адрес на управление:
гр. Варна, ул. "Охрид" N 24-26, ет.1
office@blsaceu.eu

Asociatie, inregistrata in Registrul
persoanelor juridice fara scop patrimonial
al R Bulgaria, CUI 176964109
Sediu si adresa de conducere:
Mun. Varna, str. "Ohrid" N 24-26, etaj 1
office@blsaceu.eu

ПРОТОКОЛ

От среща на Работна група 2 към КСЧМ

16 март 2021 г.

Тема: Технически мерки - Проследяване на заключенията за 2020 г., мерки за смекчаване на приулова, включително уязвими видове, актуално състояние на изпълнение на Регламента за техническите мерки.

На 16 март 2021 г. чрез видеовръзка през системата ZOOM се проведе среща на работна група 2 към КСЧМ на тема Технически мерки - Проследяване на заключенията за 2020 г., мерки за смекчаване на приулова, включително уязвими видове, актуално състояние на изпълнение на Регламента за техническите мерки.

На срещата участваха чрез видеоконферентна връзка и доц. Виолин Райков, Институт по океанология, гр. Варна, г-н Димитър Вълков – ИАРА гр. Бургас, Г-н Виктор Нита (Victor Nita) от института „Григоре Антипа“ гр. Констанца, г-н Александру Симионов (Alexandru Simionov) – НАРА Констанца, г-жа Мария Мосет (Maria Moset) и г-жа Катарина Баратхова (Katarina Varathova), която се присъединиха на срещата на малко по-късен етап, г-н Стоян Котов – директор Дирекция Морско дело и рибарство към Министерство на земеделието, храните и горите на България, който също се включи на малко по-късен етап в срещата.

От членовете на КСЧМ участие взеха представители на: Екологична НПО "МАРЕ НОСТРУМ", Сдружение РО – ПЕСКАДОР, Сдружение Национална асоциация българско Черноморие, Сдружение асоциация на производителите на рибни продукти БГ ФИШ, Сдружение "Европейска асоциация на рибарите в черно море", Сдружение "Асоциация на дребномащабния риболов "Св. Николай Чудотворец" и Секретариата на КСЧМ. Срещата се откри от председателя на КСЧМ г-н Йордан Господинов. Следват приветствия към членовете на КСЧМ участниците и гостите на срещата.

Следва презентация от доц. Виолин Райков на тема: Селективност на траловите като риболовни средства за улов на барбун (MULLUS BARBATUS L.) в българската риболовна зона. Барбунът (Mullus barbatus) е един от най-важните търговски видове за

средиземноморски риболов с дънен трал и през последните години придобива търговски интерес и за рибарите в Черно море. Видът е в прекомерна експлоатация и научните съвети са за намаляване смъртност от риболов. Това проучване има за цел да представи различни сценарии на селективност на трала за барбун в българския морски риболов и да посъветва отговорните органи относно подходящите технически мерки за адаптиране и въвеждане. Изследванията са направени в рамките на една докторантска програма, като темата на тази докторантура е: Технически нововъведения в риболовните уреди с цел намаляване на изхвърлянията. Първият обект на изследване е видът барбун. Представени са няколко сценария на селективност на риболовните уреди за неговия улов. Експерименталните опити са проведени през месец юли и септември на 2019 г., на борда на риболовен кораб Свети Никола в Несебърския залив на дълбочина от 36 до 52 m, като се използва придъден трал. Самото изследване представлява измерване на големината на окото на мрежата и изследване на няколко параметъра. Основният параметър на всяко едно подобно изследване се нарича L50 - това е размерът на рибата, при който 50% от него се задържа от съответния риболовен уред, или 50% възможност за задържане в т.нар. торба на трала. Също така се измерва и нивото на селективност (SR), както и разликата между размера на рибата която има възможност за задържане 75% и 25% в торбата на трала. Изводът, който може да се направи е, че най-селективен е размерът на окото на мрежата от 18 мм, като при този размер се задържат индивиди с големина 12,4 см. При изследванията направени от Института по океанология се установява, че има един много важен параметър – това е размерът при който видовете масово достигат полова зрялост. За барбуна този размер е 11,47 см, за това именно размерът на окото на мрежата от 18 мм е най-добър, защото това е един щадящ размер, при който не се задържат масово полово незрели индивиди. Тази мярка е от съществено значение за защита на ресурса от прекомерен риболов и изчерпване на запасите в дългосрочен план. Единствената техническа мярка за експлоатация на барбун в българското Черно море е минималният размер на разтоварването. Настоящото изследване хвърля светлина върху необходимостта от въвеждане на нови технически мерки - определяне на размера на окото на мрежите, изискването за селективни съоръжения за намаляване на нежелания улов, спецификации за проектиране и използване на съоръжения и мерки за минимизиране на въздействието на риболова върху морската екосистема и околна среда.

Следва презентация на г-н Мариан Паю (Marian Paiu) на тема „Взаимодействие между риболов и уязвими видове – изследване за китоподобните“. Водите на Черно море са дом на три вида китоподобни: морска свиня, обикновен делфин и афала. За всеки от тях съществуват предпоставки да бъдат уловени случайно в рибарските мрежи. Законодателството във всички крайморски страни подчертава необходимостта от защита на тези застрашени или уязвими животни, както и от докладването на случаите на приулов в националните регистри, което обаче рядко се случва. Приуловът на видове, хващани обичайно с китоподобните е на: голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), треска/меджид (*Merlangius merlangus*), акула (*Squalus acanthias*), есетрови риби (*Acipenseridae*) и скатовете (напр. *Dasyatis pastinaca* – морска котка). Понякога рибарите хващат и изхвърлят животни, които не искат, не могат да продават или не им е позволено да задържат, създавайки това, което наричаме приулов и за което избягват

да докладват. Най-важната първа стъпка, за да управление на приулова, е наличието на обхватна система за мониторинг и докладване, чрез партньорство между публичния сектор, властите, изследователските звена и НПО. Като заключение на презентацията си г-н Паю посочи следните изводи:

- Дейностите по мониторинг на риболовното усилие са недостатъчни, за да позволят високо надеждна оценка на въздействието на риболова върху китоподобните или уязвими видове. Най-често се стига до подценяване или надценяване.
- Рибарският сектор може да поеме инициативата и да приложи програма за мониторинг със специални наблюдатели в ущърб на стандартните проби. Тази практика обикновено води до намаляване на оценяването на приулова. На ниво ЕС може да се използва системата DCF (Data Collection Framework).
- Мерките за предотвратяване и намаляване на приулова трябва да бъдат приложени, но в съответствие с действителното положение.
- Уязвимите видове не са проблем, а самите те са залог за запазването на здрава морска система.

Следва изказване на г-н Димитър Вълков: Приуловът на китоподобни и докладването му създава притеснение у рибарите. За поредна година данните на ИАРА сочат, че няма приулов на делфини, което е в тотално противоречие с данните представени в презентацията на г-н Паю. Нужна е съвместна работа между администрация, научни институти и професионални организации, въз основа на която да има едни достоверни данни за случайният приулов на делфини. ИАРА от няколко години се опитва да насърчи рибарите да използват отблъскващи устройства т.нар. „пингъри“, които се поставят на мрежите за отблъскване на китоподобните. Доста години поред при разпределяне на индивидуалната квота за улов на калкан ИАРА дава предимство на рибарите, които поставят подобни устройства на своите мрежи. Що се отнася до презентацията на доц. Райков за улова на барбун, в последната година има инициатива от една част от българските рибари, които започнаха да подменят своите тралове с размер на околото на мрежата 18мм. Масово до сега се използваше за този вид улов размер на околото на мрежата от 16 мм, но самите рибари разбират, че използването на по-селективен метод на улов би им помогнал да уловят индивиди с по-голям размер, за които получават и по-добра цена.

Следват дискусии:

Г-н Тодор Георгиев: Що се отнася до отблъскващите устройства т.нар. пингъри – делфините са много умни животни и в началото бягат от пингърите, но в последствие разбират, че това е сигнал за наличие на риба в мрежите. Така че това не е добро решение.

Г-н Стоян Котов: По отношение на пингърите: в момента МЗХГ финансира проект по мярката за увеличаване на знанието за морската околна среда, който се изпълнява от Софийския университет, като до една година ще има резултати за въздействието на подобен тип устройства за отблъскване върху китоподобните бозайници в Черно море. Това е целенасочен проект, който проследява с GPS данни видовете и следи реакцията

им и поведението, когато чуят пингърите. Иначе, темата за селективността винаги е била съпътстваща на първия приоритет от ОПР, като тенденциите са и през следващия програмен период отново да има финансиране на подобен тип действия. До сега не е имало особен успех по отношения на всеобхватното прилагане на такъв тип мерки и усвояването на по-селективни методи и подобряване селективността на уредите в контекста на ОПР. В хода на неформалните преговори, които предстоят с ЕК за следващия програмен период ще стане ясно до каква степен на детайли трябва да се влезе по отношение на действията за повишаване на селективността на риболовните уреди. Към момента има единични частни инвестиции свързани с подобряване на селективността, но това не може да се определи като масово явление или изразено желание от страна на сектора.

Г-н Димитър Вълков: Важно е, когато се говори за инвестиции през ОПР, които са свързани с подобряване на селективността, следва да се има предвид, че те винаги трябва да надхвърлят вече законово регламентирани такива минимални изисквания. Например както беше с мрежите за калкан преди десетина години – тогава преминаването от по-ниско селективни към по-високо селективни такива, не се финансираше от програмата, защото това беше нормативно задължение.

Г-н Александру Симионов: По отношение на уредите за риболов - дънният трал е забранен в Румъния. От 2014 г. са одобрени монофиламентните мрежи, които помагат делфините да се измъкват от тях.

Г-н Йордан Господинов: ще разчитаме на научните среди да дадат становище относно селективността на уредите и то това да е в рамките на 2021г. Българската администрация съвместно с бизнеса и науката изготвя доклад за предложения за препоръки, в който се акцентира върху пингърите, върху дебелината на влакното, окото на мрежата. Рибарите са също заинтересовани за запазване на видовете и устойчивост на риболова, но същевременно да се съхрани и поминъка.

Г-жа Михаела Кандеа-Миря: Регламентът за техническите мерки е много обширен и КСЧМ няма възможност в една среща да обхване всичко, и имайки предвид двете много специфични презентации, можем от тази работна група да изпратим препоръка към рибарския сектор, как може да бъде променено окото на мрежите за барбун. Друга препоръка към рибарския сектор може да е по отношение приулова на китоподобни – да ги насърчим да докладват този приулов.

Г-н Тодор Георгиев: от Национална Асоциация българско Черноморие (НАБЧ) беше изпратено едно писмо до КСЧМ във връзка с Регламент 1241/2019, касаещо забраната на улова на паламуд (*sarda sarda*) с плаващи мрежи. Няма официален отговор от никъде и съжаляват че на г-н Виолин Райков му се е наложило да излезе от срещата, защото имат въпроси и към него. Що се отнася до делфините – има някои екологични НПО, които преекспонират темата. Преди години е имало голяма смъртност на делфини по българските и румънските брегове, като в следствие се доказа, че тази смъртност е в резултат на заболяването морбили, а не от дейността на рибарите.

Г-н Йордан Господинов: важно е да се отбележи, липсата на докладване на приулова на китоподобни и да се убедят рибарите да го докладват. Делфини умират по много причини – военни учения, инциденти, търсене на петрол, оплитане в мрежите или други риболовни дейности и др. Що се отнася до темата която от НАБЧ повдигат г-н Господинов предлага да се организира извънредна среща, защото тази тема не фигурира в дневния ред и в работната програма. На срещата на Работна група 1, когато се повдигна въпросът имахме запитване от ГД MARE защо излизаме извън темите заложен в дневния ред. Трябва да се придържаме към обявената програма.

Г-жа Михаела Кандеа-Миря: В отговор към НАБЧ във връзка с писмото им за вида паламуд (sarda sarda) и забраната на улова му с плаващи мрежи по Регламент 1241/2019, казва че тази тема е дискутирана в Работна група 1 на 24 февруари 2021г., въпреки че не беше в дневния ред на срещата. Тогава присъства и г-жа Пинелопи Белеку и нейният отговор беше повече от ясен, че в Регламента много добре са обяснени мерките и забраните, и не е възможно да се промени този регламент. От друга страна имаме и отговор от г-н Райков по темата, който е записан в протокола на срещата от 24 февруари. Ако от НАБЧ смятат, че не са получили адекватен отговор могат да зададат по-конкретно въпроси, които да се включат в една евентуална среща.

Г-н Мариан Паю: г-н Георгиев явно не е разбрал добре презентацията и си вади погрешен извод, че екологичните организации се възползват от смъртността на делфините. Идеята на НПО Маре Нострум е да подпомогнат рибарите и да ги убедят да докладват приулова на китоподобни.

Г-жа Мария Мосет: Желанието на DG MARE е да участват в тази среща и да дискутират техническите мерки и Регламента за технически мерки. Съжалява, че се е включила малко по-късно и не е успяла да чуе презентациите на доц. Райков и г-н Мариан Паю.

Г-н Йордан Господинов: ако авторите на презентациите разрешат, КСЧМ ще изпрати презентациите на DG MARE, също така ще изпрати и протокола от срещата.

Следва закриване на срещата.

Изготвил протокола: г-жа Елена Пенева

Председател на КСЧМ: д-р Йордан Господинов